

Resume

Afhandlingen præsenterer en empirisk undersøgelse, der behandler sygeplejerskers etiske praksis. Fokus er rettet mod etiske refleksioner og etiske handlinger blandt sygeplejersker i klinisk praksis. Metodisk bygger undersøgelsen på et kvalitativt studium af udvalgte sygeplejersker på henholdsvis Onkologisk afd. A27, Vejle Sygehus samt Sct. Maria Hospice Center. Studier der baserer sig på feltstudier, semistrukturerede interviews samt fokusgruppeinterviews.

Som et oplyst teoretisk grundlag for undersøgelsens empiriske del og analytiske arbejde præsenteres en oversigt over de etiske teorier, der kaster lys over etisk refleksion og handling. Hovedvægten er lagt på de mere eller mindre 'kanoniserede' tænkere, der præsenterer forskellige kort over det område, undersøgelsen forsøger at oplyse. Først præsenteres forskellige bud på etisk refleksion ud fra deontologi (Kant), teleologi (Bentham, Mill) og diskurs (Habermas). Dernæst præsenteres handlingsetikken som etisk praksis, hvilket sker gennem fænomenologisk etik (Løgstrup, Levinas) og dydsetik (Aristoteles). Slutteligt præsenteres få udvalgte sygeplejeetiske teorier med hovedvægt på Noddings omsorgsetik.

Studiet præsenterer en række data, som rubriceres i fem temaer. Første tema præsenterer de udvalgte sygeplejerskers arbejde med og behandling af værdibegreber og værdigrundlag, hvor undersøgelsen afdækker en kløft mellem det værdimæssige begreb om praksis og det værdibaserede greb i praksis. Andet tema præsenterer de udvalgte sygeplejerskers identifikation af etik og de tilhørende begreber og metaforer. Tredje tema præsenterer de etiske dilemmaer i det undersøgte felt og en række kategoriseringer, hvorigennem de etiske dilemmaer kan rubriceres. Det fjerde og største tema præsenterer den måde, sygeplejersker i felten håndterer og tackler de etiske dilemmaer gennem henholdsvis refleksion og handling. Femte tema præsenterer den måde, de udvalgte sygeplejerskers samvittighed og karakteregenskaber har betydning for etisk refleksion og handling.

I forlængelse af en rekapitulation og validering af undersøgelsens resultater præsenteres en tematisk syntese, hvor de fem temaer undergår en nærmere filosofisk

behandling. Undersøgelsen præsenterer her en række nye veje til etik i sygepleje centreret omkring grundbegreberne dannelse, uddannelse og fagidentitet.

Undersøgelsen konkluderer, at sygeplejersker håndterer etiske situationer på baggrund af en erfaringsmæssig og karakterbåren evne til at lade situationen fortælle om godt og ondt, rigtigt og forkert, for herigennem at lade etikken byde sig selv. Etisk refleksion viser sig som et brud med denne praksis. Særligt når sygeplejersken oplever at befinde sig i et etisk dilemma, viser undersøgelsen, hvordan etisk refleksion er midlet mod den tavst udlevede sædvane som målet.